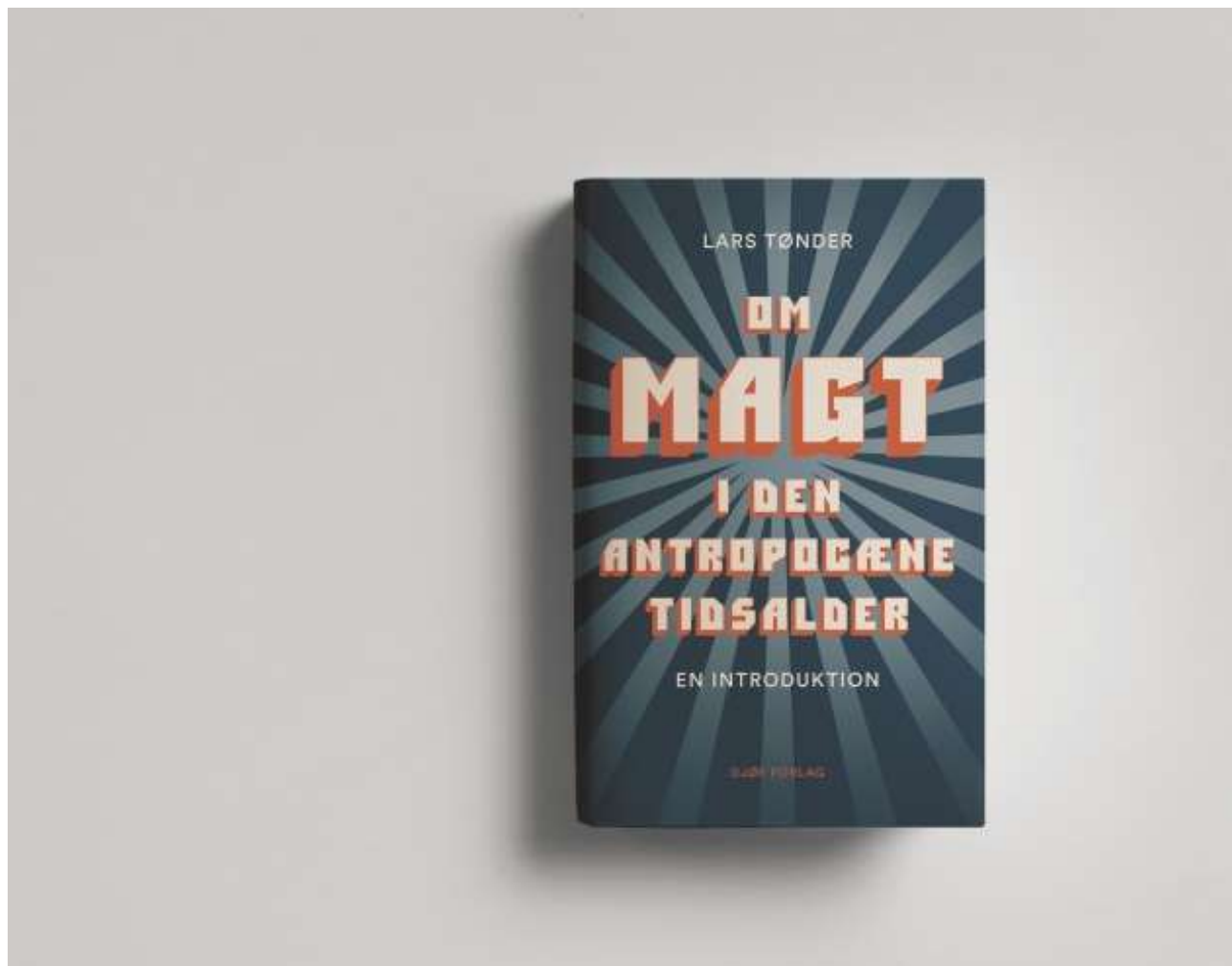

Magtens natur er anderledes, end du tror

BOG
OM MAGT I DEN
ANTROPOCÆNE
TIDSALDER
Lars Tønder
2020, Djøf Forlag

Foto PR og Djetbladet

F

or et par måneder siden udgav den 93-årige Sir David Attenborough – ham med Den Blå Planet og den dejlige stemme – sit sidste vidnesbyrd i form af en dokumentarfilm om klimakrisen på Netflix.

På et tidspunkt i filmen siger han noget, som man husker: Det handler ikke om at redde naturen. Det handler om at redde os selv. For mennesker er natur. Og vi har faktisk en chance

for at lykkes, hvis viljen ellers fandtes.

Her ville Lars Tønder – professor MSO ved Institut for Statskundskab på Københavns Universitet – nok være enig. Men han ville også indvende, at det ikke kun er et spørgsmål om vilje. Det handler også om viden.

I sin nye lærebog, 'Om magt i den antropocæne tidsalder', argumenterer han for, at samfundsvidenskabernes traditionelle magt-analyser er faldet af på den. Fremtidens studerende har brug for en rekalkibreret model, hvis de skal komme på bølgelængde med den antropocæne tidsalder.

Traditionelt set opfatter samfundsvidenskaben magt som noget, mennesker har over hinanden. Magt er en form for social dominans, som kan være mere eller mindre direkte, men som kun findes blandt bevidste mennesker. »

Men hvad skal man så sige om den forbandede SARS-CoV-2-virus, som tydeligvis udøver mere magt end de fleste statsoverhoveder? Eller de levende tarmbakterier, som er med til at regulere menneskekroppens humør? For slet ikke at tale om det utal af uforudsigelige dominoeffekter, som klimaforandringerne har sat gang i?

Naturen er begyndt at opføre sig trodsigt, og det er naivt at tro, at mennesker kan udøve reel magt uden hensyn til de ikke-menneskelige magtfaktorer. Det fører til dårlig videnskab og uduelig politik.

For enden af en længere teoretisk og idéhistorisk redegørelse finder Tønder alternativet: En nymaterialistisk magtanalyse, hvor skellet mellem natur og kultur kollapser til fordel for en erkendelse af, at hele verden består af fysisk materiale. Og magt er et potentiale, som findes i alt materiale – *punktum*.

Hvor de gamle modeller forsøgte at reducere verdens kompleksitet til klare formler, vil den lyttende og kontekstafhængige nymaterialistiske metode have det hele med. Derfor vil kritikere nok også mene, at modellen bliver usystematisk, at den ikke kaster tilstrækkeligt brugbare her-og-nu løsninger af sig.

Men det lader til netop at være en pointe for Tønder. Den nye analyse er ikke bare *plug and play* i det eksisterende politiske system. Den kalder på forandring. Ligesom Thomas Hobbes' analyse af magtens natur i enevældens Europa endte som et forsvar for den dominerende topstyring, peger Tønders analyse af den antropocæne tidsalder også på en anderledes politik.

For hvis verden er filtret sammen på kryds og tværs i gensidig afhængighed, handler politik om at tage hensyn og drage omsorg for netværket. Det gør man ved at lade så mange aktører som muligt komme til orde gennem opfindsomme demokratiske formater – uanset om det er dyrene, menneskene, bakterierne eller skovene.

Vi har som sagt at gøre med en akademisk lærebog, og det er en genre, som er notorisk uvenlig mod lægfolk som undertegnede. Men analysen er frisk og inspirerende, og jeg vil påstå, at Tønder har rigeligt at sige os alle.

PODCAST

CONVERSATIONS WITH TYLER

Tyler Cowen

Mercatus Center at George Mason University

En samtalepodcast, som faktisk gør dig klogere

Tyler Cowen er økonomiprofessor ved George Mason University, og så er han det vildeste renæssancemenneske. Han ved noget om alt. Derfor er podcasten *Conversations With Tyler* også en af de mest imponerende og stimulerende samtalerier, der længe er lavet. For Tyler kan følge med og stille de helt rigtige overraskende spørgsmål – uanset om gæsten hedder Mark Zuckerberg eller Karl Ove Knausgård. Stor anbefaling.

BOG

TEST DINE IDEER

David J. Bland & Alexander Osterwalder

Gyldendal Business

Sådan undgår du knald eller fald

Apropos udfordringer til bureaukratiet: I gamle dage var en idé noget, som skulle vendes, drejes og køres politisk i stilling i organisationen, før den blev gennemført i praksis. Fordi fejl var dyre. Det var knald eller fald. Sådan er det ikke længere. Digitale værktøjer, hurtigere kommunikation og direkte kontakt til brugerne betyder, at de fleste idéer kan testes hurtigere, i mindre skala og med langt lavere risiko. Før man spiller alle pengene på sort. 'Test dine idéer' er et katalog med forslag til konkrete metoder og teknikker, der kan gøre gigtplagede processer smidigere og sjovere for alle.